

תפארת ישראל, שהיא תורה ממש. ונשמה לנשמה זהו העתיק הקדוש, והכל אחוז זה בזה.

אוי לאותם רשעים שאומרים שהתורה היא רק ספור בעלמא, והם מסתכלים בלבוש זה ולא יותר. אשרי הצדיקים שמסתכלים בתורה כראוי. יין אינו יושב, רק בקנקן. כף התורה אינה יושבת אלא בלבוש זה, ועל כף לא צריך להסתכל אלא במה שיש תחת הלבוש. ועל כף כל הדברים הללו וכל הספורים הללו הם לבושים.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. מה זה ויעשו? אמר רבי יוסי, הרי נתבאר, כל מי שמראה מעשה למטה כראוי, כאלו עשאו למעלה, שהרי בגללו התעורר דבר זה, כביכול, כאלו הוא עשאו, והרי נתבאר. איש איש פי יהיה טמא וגו'. איש איש - שתי פעמים, למה? אלא איש שהוא איש וראוי לקבל נשמה עליונה, והוא פגם עצמו שלא שורה עליו שכינה (תחלה) (נשמה) עליונה. מה הטעם? משום שהוא גרם והוא טמא את עצמו. ועל זה איש איש. איש שראוי להיות איש, והוא מטמא את עצמו שלא תשרה עליו קדשה של מעלה.

או בדרך רחוקה - זהו אחד מעשרה שהם נקודים בתורה, וכלם באים להראות דבר. מה זה בדרך רחוקה? משום שאדם שהוא מטמא את עצמו, מטמאים אותו מלמעלה. פיון שמטמאים אותו מלמעלה, הריהו בדרך רחוקה. מאותו מקום ודרך שזרע ישראל אחוזים בו, הרי בדרך רחוקה אחוז, שהתרחק (מלהתקרב) לקרב אליכם ולהתקשר בככם כמו שאתם מתקשרים.

שריית עלוי שכינתא (ס"א שירותא) (ס"א נשמתא) עלאה. מאי טעמא. בגין דאיהו גרים, והוא מסאב ליה לגרמיה. ועל דא איש איש. איש דיתחזי למהוי איש, והוא מסאב גרמיה, דלא ישרי עלוי קדשה דלעילא.

או בדרך רחוקה, (במדבר ט) דא איהו חד מעשרה דאינון נקודים באורייתא, וכלהו אתיין לאחזאה מלה. מאי בדרך רחוקה. בגין דבר נש דאיהו מסאיב גרמיה, מסאבין ליה לעילא. פיון דמסאבין ליה לעילא, הא איהו בדרך רחוקה מההוא אתר וארחא דזרעא דישראל אחידן ביה, הא בדרך רחוקה אחיד, דאתרחק (נ"א מלמקרב) למקרב לכוון, ולא תקשרא בכוון, פמה דאתון מתקשרין.

דאמרן דא תפארת ישראל, דאיהי אורייתא ממש. ונשמתא לנשמתא, דא איהו עתיקא קדישא. וכלא אחיד דא בדא.

ווי לאינון חייביא, דאמרי דאורייתא לאו איהי אלא ספורא בעלמא, ואינון מסתכלי בלבושא דא ולא יתיר. ופאין אינון צדיקייא, דמסתכלי באורייתא כדקא יאות. חמרא לא יתיב אלא בקנקן. כף אורייתא לא יתיב אלא בלבושא דא. ועל דא לא בעי לאסתכלא, אלא במה דאית תחות לבושא. ועל דא כל אינון מלין, וכל אינון ספורין, לבושין אינון.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו.

(במדבר ט) מאי ויעשו. אמר רבי יוסי, הא אתמר, כל מאן דאחזי עובדא לתתא כדקא יאות, כאלו עביד ליה לעילא. דהא בגיניה אתער ההוא מלה, כביכול, כאלו הוא עביד ליה, והא אתמר. (דף קנ"ב ע"ב).

איש איש פי יהיה טמא וגו'. (במדבר ט) איש איש תרי זמני, אמאי, אלא איש דהוא איש, ויתחזי לקבלא נשמתא עלאה, והוא פגים גרמיה. דלא

בהעלותך - קנ"ב ע"ב

אמר רבי יצחק, והרי כתיב פי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, שנראה שני דברים משמע שכתוב או. אמר רבי יוסי, כאן עד שלא מטמאים אותו, כאן אחר שטמאו אותו. ומשמע אפלו זה או זה לא תשרה עליו קדשה שלמעה, ולא יעשו פסח בזמן שישראל עושים אותו.

ואם תאמר, הרי בחדש השני עושה אם לא תקן עצמו - לא! אלא כיון שנטהר ותקן עצמו, הרי החדש השני לעשות פסח. מכאן, כל איש שנטהר עצמו, מטהרים אותו.

שאם תאמר שבדרגה עליונה יותר עומד בחדש השני - לא כף! שהרי ישראל זרע קדש שעשו פסח בזמנו, לקחו את הלבנה ואת השמש כאחד, ומי שלוקח יסוד בתחלה - לוקח הבגין. מה היסוד? אל תאמר יסוד עליון של צדיק העולם, אלא יסוד של אבן טובה, כמו שנאמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזוהי האבן ששורה עליה מי ששורה. אמר רבי יהודה, ודאי הכל אפלו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. מה הטעם? זה שנוטל פסח בזמנו, נוטל ממטה למעלה ולא יורד, משום שמעלים בקדש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו, יורד ממעלה למטה. בגלל זה שוים בכל, ולא שוים. שזה עולה ולא יורד, וזה יורד ולא עולה. בגלל כף מי שמקריב פסח בזמנו, יש לו שבח יותר. אשריהם ישראל שזכאים בכל, שזכאים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה, זוכה לו בשם הקדוש. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

וזכאן בכלא, דזכאן באורייתא, וכל מאן דזכי באורייתא, זכי ליה בשמא קדישא. זכאין אינון ישראל, בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמר רבי יצחק, והא כתיב פי יהיה טמא לנפש או בדרך רחוקה, דאתחזי תרין מלין משמע דכתיב או. אמר רבי יוסי, כאן, עד לא מסאבין ליה, כאן, בתר דמסאבין ליה. ומשמע אפילו האי, או האי, לא ישרי עלוי קדשה דלעילא, ולא יעבדון פסחא בזמנא דישראל עבדין ליה.

ואי תימא, הא בירחא תננינא עביד אי לא מתקן גרמיה, לא. אלא כיון דמתדכי ומתקן גרמיה, הא ירחא תננינא למעבד פסחא. מכאן, כל בר נש דמדכי גרמיה, מדכאן ליה.

דאי תימא דבדרגא עלאה יתיר קאים בירחא תננינא, לאו הכי, דהא ישראל זרעא קדישא דעבדו פסחא בזמניה, נטלו ליה לסיהרא ולשמשא כחד. ומאן דנטיל יסודא בקדמיתא, נטיל בננינא. מאי יסודא. לא תימא יסודא עלאה דצדיקא דעלמא, אלא יסודא דאבן טבא, כמה דאת אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. והאי הוא אבן דשארי עליה מאן דשארי.

אמר רבי יהודה, ודאי כלא נטיל אפילו בירחא תננינא. אבל לאו איהו כמאן דנטיל ליה בזמניה. מאי טעמא. דא דנטיל פסחא בזמניה, נטיל מתתא לעילא, ולא נחית. בגין דמעלין בקדש, ולא מורדין. ודא דנטיל בתר זמניה, (דף קנ"ב ע"א) נחית מעילא לתתא. בגין כף שוין בכלא, ולא שוין. דדא סליק ולא נחית, ודא נחית ולא סליק. בגין כף מאן דמקרב פסחא בזמניה, שבחא יתיר אית ליה. זכאין אינון ישראל,

רעיא מהימנא

פקודא למעבד פסח שני, על אינון דלא זכילו, או דאסתאבו במסאבו אחרא. אי רזא דפסח, רזא דמהימנותא דישראל עאלין בה, שלטא בניסן, וכדין איהו זמנא לחדוה, איך זכילין אלין דלא זכילו, או דאסתאבו, למעבד בירחא תניינא, דהא אעבר זמנא.

אלא פיון דפנסת ישראל מתעטרא בעטרהא בניסן, לא אתעדיאת פתרהא ועטרהא מנה תלתין יומין. וכל אינון תלתין יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח יתבא מטרוניתא בעטרהא, וכל חילאה בחדוה. מאן דבעי למחמי למטרוניתא, זכיל למחמי. פרוזא כריז, פל מאן דלא זכיל למחמי מטרוניתא, ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעיה. אימתי פרוזא כריז. בארבעה עשר לירחא תניינא, דהא מתמן עד שבעה יומין, תרעין פתיחן. מפאן ולהלאה ינעלון תרעין. ועל דא פסח שני. (ע"ב)

פקודא דא, שחיטת הפסח בזמנו. ואבתריה פסח ראשון ופסח שני לאכול אותן כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, דאיהו פקודא תליתאה. תנאין ואמוראין, אית בני נשא כחולין דטהרה, מסטרא דמיכאל. וכחולין דהקדש, כגון בשר קדש, ואינון מסטרא דגבריאל. כהן ולוי. ואית בני נשא דאינון פיומין טבין, ואינון קדש קדשים.

שבינתא איהי פסח ראשון, מימינא. ופסח שני, משמאלא. פסח ראשון מימינא, דתמן חכמ"ה. פסח שני משמאלא, דתמן בינה. ובגין דבגבורה מתעברין כל אשין נוכראין, דאינון כקש ותבן לגבי אש דגבורה, טמאים נדחים לפסח שני.

וכל טומאה נדה, ומצורע, וזב וזבה ויולדת, באשא משמאל, ששם בינה. ומשום שבגבורה עוברין פל האשים הנכריים, שהם כקש ותבן לגבי אש של גבורה, הטמאים נדחים לפסח שני. וכל טמאה נדה, ומצורע, וזב וזבה ויולדת, באש הגבורה הוא שורף. שהנשמה היא פלי שפ

רעיא מהימנא

מצוה לעשות פסח שני על אלו שלא זכלו או שנטמאו בטמאה אחרת. אם סוד הפסח סוד האמונה שישראל נכנסים בה, שולט בניסן, ואז הוא זמן לשמחה, איך זכלו אלה שלא זכלו או שנטמאו לעשות בחדש השני, שהרי עבר הזמן?

ארא פיון שפנסת ישראל מתעטרת בעטרוניה בניסן, לא מעבירה כתריתה ועטרוניה ממנה שלשים יום. וכל אותם שלשים יום מיום שיצאו ישראל מפסח, יושבת המלכה בעטרוניה, וכל חילותיה בחדוה. מי שרוצה לראות את המלכה יוכל לראות. הפרוז מכריז: כל מי שלא זכיל לראות את המלכה, זבא ויראה עד שלא ינעלו השערים. אימתי הפרוז מכריז? בארבעה עשר לחדש השני, שהרי משם ועד שבעה ימים השערים פתוחים. מפאן והלאה ינעלו השערים. ועל זה פסח שני.

מצוה זו - שחיטת הפסח בזמנו. ואחריו פסח ראשון ופסח שני לאכל אותם כמשפטן. וטמאים להיות נדחים לפסח שני, שהיא מצוה שלישית. תנאים ואמוראים, יש בני אדם כמו חלין של טהרה מצד מיכאל, וכמו חלין של הקדש, כגון בשר קדש, והם מצד גבריאל. כהן ולוי. ויש בני אדם שהם כמו ימים טובים, והם קדש קדשים.

שבינה היא פסח ראשון מימין, ופסח שני משמאל. פסח ראשון מימין, ששם חכמ"ה. פסח שני משמאל, ששם בינה. ומשום שבגבורה עוברין פל האשים הנכריים, שהם כקש ותבן לגבי אש של גבורה, הטמאים נדחים לפסח שני. וכל טמאה נדה, ומצורע, וזב וזבה ויולדת, באש הגבורה הוא שורף. שהנשמה היא פלי שפ

בהעלותך - קנ"ג ע"א

הקדוש ברוך הוא, והוא לא שורה בה עד שמתלבנת באש הגבורה, שכתוב (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם ה'. וכאש זו, אם ברזל הוא - מתפוצץ, ואם אבן הוא - נמוח.

ובימיו, ששם תורה שבכתב, שהיא מים - (ויקרא יב) וטהרה ממקור דמיה, ונטהר בה מצרע, וטמא מת, וזב, וטמא בכל מיני שרץ. זהו שכתוב (יחזקאל לו) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'.

בעמוד האמצעי כלי מתיחדת בבעלה, שהיא אשה, אחר שמתקדשת בשמאל ונטהרת במי מקוה בלימן, ואומרים על כלי פסח: כלים שגשגמשו בהם בצונן, מטבילים בצונן והם טהורים. אותן נשמות שהן מצד הרחמים, והן רחמנים, בעלי חן וחסד, לא צריכים להטהר במים פושרים כבינוניים. כל שכן בחמי חמים, שבהם נטהרים רשעים גמורים שמתחממים עצמם באש יצר הרע, ועליהם נאמר (במדבר לא) כל דבר אשר יבא באש, בגלל שזהמתם רבה. אבל צדיקים גמורים בצונן, שעליהם נאמר, כל המשים רוח בין הדבקים מצננין לו גיהנם.

ואם נשמות חמריות, שהם ככלי חרס - שבירתן זוהי טהרתן, כמו שנאמר נשברו, נטהרו וסוד הדבר - (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה וגו'. אבל אותם שמשתדלים בתורה שבכתב ובתורה שבפעל פה, שהם אש ומים, ואותם שמשתדלים בסודות התורה, שהיא אור, שכתוב בה (משלי ו) ותורה אור, הם נטהרים בה.

ועוד בפרק הרואה: הרואה תמרים בחלום, תמו עונותיו. זהו שכתוב (איכה ד) תם עונך בת ציון.

דגבורה איהו שורף. דנשמטא איהו מאנא דקודשא בריך הוא, ואיהו לא שרי בה, עד דאתלבנת באשא דגבורה, דכתיב, (ירמיה כג) הלא כה דברי כאש נאם יי. ובהאי אשא, אם ברזל הוא מתפוצץ, ואם אבן הוא נמוח.

ובימינא (נ"א ובמ"א) דתמן תורה שבכתב, דאיהי מים, (ויקרא יב) וטהרה ממקור דמיה, ואתדפי בה מצורע, וטמא מת, וזב וטמא בכל מיני שרץ. (ד קנ"ג ו"א) הדא הוא דכתיב, (יחזקאל לג) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'.

בעמודא דאמצעיתא מאנא אתיחדת בבעלה, דאיהי אתתא, פתר דאתקדשת בשמאלא, ואתדפאת במי מקוה בימינא, ואומרים על מאני דפסחא, כלים שגשגמשו בהן בצונן, מטבילין בצונן, והן טהורים. אינון נשמתין דאינון מסטרא דרחמי, ואינון רחמנים, מארי חנא וחסדא, לא צריכין לאדפאה במים פושרים כבינוניים. כל שכן בחמי חמין, דבהון מתדכין רשעים גמורים, דמחממין גרמיהו באשא דיצר הרע. ועליהו אתמר, כל דבר אשר יבא באש. בגין דזוהמא דלהון נפישא. אבל צדיקים גמורים בצונן. דעליהו אתמר, כל המשים רוח בין הדבקים, מצננין ליה גיהנם.

ואי נשמתין חמריים, דאינון כמאני חרס, שבירתן זו היא טהרתן. פמה דאת אמר נשברו, נטהרו. ורזא דמלה, (תהלים נא) זבחי אלהים רוח נשברה וגו'. אבל אינון דמשתדלין באורייתא דככתב ובאורייתא דפעל פה, דאינון אש ומים, ואינון דמשתדלין ברזי דאורייתא, דאיהו אור, דכתיב בה, (משלי ו) ותורה אור, באורייתא אינון מתדכין בה.

ועוד בפרק הרואה, הרואה תמרים בחלום, תמו עונותיו. הדא הוא דכתיב, (איכה ד) תם עונך בת ציון. בגין